

УДК: 636.7:619:616.3

МОРУГА А.А., магістрантка

Науковий керівник –ГОЛОВАХА В.І., д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

nauka@btsau.kiev.ua

ГАСТРОЕНТЕРИТ У СЛУЖБОВИХ СОБАК: ЕТІОЛОГІЯ, КЛІНІКА, ЛІКУВАННЯ

Встановлено, що гастроентерит у собак службових порід проявляється гіпорексією, гіпертермією (у 30–40 %), напруженістю черевної стінки, посиленою перистальтикою кишечника, блювотою, каловими масами консистенції рідкої сметани або свіжозвареної манки темно-коричневого (чорного) кольору.

У крові – олігоцитемія, олігохромемія, гіпопротеїнемія, гіпоальбумінемія.

Для лікування собак за гастроентериту ефективними є дієта, ніфуроксазид, катозал, гепавікел, пресорб; за тяжкого перебігу – метронідазол (внутрішньовенно крапельно).

Ключові слова: собаки, гастроентерит, кров, дієта, ніфуроксазид, катозалу, метронідазол.

Гастроентерит (Gastroenteritis) – запалення слизової оболонки та інших тканин шлунка і тонкого кишечника, яке супроводжується порушенням їх секреторної, моторної, видільної, всмоктувальної і захисної функцій, процесів травлення, зневодненням та інтоксикацією організму. Патологічний процес може охоплювати й товстий кишечник (гастроентероколіт).

Захворювання проявляється в усіх видів тварин. Поширеним воно є і у собак. Згідно з літературними джерелами, гастроентерит часто проявляється у цуценят службових і мисливських порід до 6-місячного віку [1, 2]. Найчастіше хворіють самці. Нерідко хвороба проявляється і у фізіологічно зрілих собак.

Причини гастроентериту бувають різноманітні. Це згодовування недоброякісних, одноманітних кормів, порушення режиму годівлі, різкий перехід від одного корму до іншого, неправильне використання лікарських речовин, особливо антибіотиків, гіповітамінози, макро- і мікроелементози, інфекційні і інвазійні хвороби (парвовірусний ентерит, аскароз тощо) [3].

Гастроентерит проявляється у собак службових порід кінологічних центрів [4].

Мета роботи – вивчити причини, симптоми гастроентериту у службових собак та розробити схему лікування.

Гастроентерит є поширеним захворюванням одного із кінологічних центрів ГУНП України.

У кінологічному центрі більше 30 собак різних порід (німецька вівчарка, російський спанієль, бельгійська вівчарка, лабрадор).

Згідно з нашими спостереженнями, основною причиною гастроентериту у кінологічному центрі є згодовування каш з пшеничної і вівсяної круп, підгодовування харчовими відходами з їдалень. Сприяють виникненню захворювання аскароз і дипілідіоз м'ясоїдних.

Гастроентерит періодично проявлявся у тварин кінологічного центру у літньо-осінній період.

За гастроентериту собаки пригнічені, неохоче виходять із будки, у них спостерігається гіпорексія, а іноді і відсутність апетиту. Температура тіла у 60 % тварин в межах фізіологічних коливань (37,7–38,9 °С), у частини собак (30–40 %) може підвищуватися до 39,7–40,1 °С. За пальпації черева собаки завжди напружують м'язи черевної стінки, часто вигинають спину, скаляться, ричать, стараються повернутися і вкусити дослідника.

За пальпації можемо відчутти кількість кормових мас у шлунку і кишечнику, їх консистенцію. За аускультатії черевної порожнини – посилена перистальтика кишечнику. Калові маси рідкі від темно-коричневого (чорного) кольору до світло-коричневого (жовтого) кольору, консистенції рідкої сметани або свіжозвареної манки, інколи із прожилками слизу та крові. Періодично у собак проявляється блювота – рідина світло-жовтого кольору із зеленим відтінком.

Кількість еритроцитів у хворих собак становила $5,5 \pm 0,37$ Т/л, тобто була в нормі. Однак, у 42,9 % виявили олігоцитемію (4,73–4,93 Т/л). Уміст дихального ферменту крові – гемоглобіну – у собак за гастроентериту був зниженим – $133,3 \pm 6,35$ г/л (мінімальна норма 140 г/л). Тварин із олігохромемією було 71,4 %. У 57,1 % хворих низькі величини гематокритної величини та MCV (середнього об'єму еритроцитів).

Щодо біохімічних показників крові, то у собак за гастроентериту виявили гіпопротеїнемію (42,9 %). Уміст загального білка у сироватці крові в середньому становив $60,9 \pm 2,16$ г/л, що на 13 % менше, ніж у клінічно здорових ($p < 0,05$). У 57,1 % хворих виявили гіпоальбумінемію. Відносна частка альбумінів у них становила 42,4–46,0 % за мінімальної норми 48 %. Тобто, у собак за гастроентериту проявляється мікроцитарна нормохромна анемія та гепатопатія.

Нами розроблена схема лікування гастроентериту у собак службових порід. Спочатку тваринам застосовують голодну дієту (їх не годують в обід). Надалі собакам упродовж 3–5 діб призначають дієту, яка включає рисову кашу із курячим м'ясом. У перший день захворювання до корму додають траву полину гіркою (1 ст. ложка двічі на добу). Такий підхід сприяє одужанню 30–40 % собак. Якщо ж дієта не сприяє одужанню тварин, то призначають інтенсивну терапію, яка включає ніфуроксазид (100 мг двічі на добу впродовж 3 діб), катозал (10 %-вий) – 5 мл на тварину, 1 раз на добу, впродовж 3 діб, у тяжких випадках – гепавікел 2 мл на тварину 1 раз на добу, три дні підряд. В окремих випадках застосовують антибіотикотерапії (амоксацилін, енроксил, фармазин, тремексин).

За наявності блювоти без проносу застосовують препарат Пресорб в дозі 10 г двічі на добу, впродовж 3 діб. За тяжкого перебігу гастроентериту призначають внутрішньовенно (крапельно) метронідазол в дозі 15 мг на кг маси тварини на 0,9 % розчині натрію хлориду.

Такий комплексний підхід щодо лікування гастроентериту у собак службових порід сприяє їх одужанню. Хоча захворювання і проявляється досить часто, однак загибелі тварин впродовж останніх років не відмічали.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Оначенко Д.О. Поширення хвороб травлення у собак. Матер. ІХ Всеукраїн. наук.-практ. конф. «Перші наукові кроки – 2015»: зб. наук. праць / за заг. ред. І.М. Бендери, В.І. Дуганця. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2015. 400 с.

2. Головаха В.І. Використання «Бістиму» для профілактики і лікування гастроентериту в цуценят. Матер. IV Міжнар. наук.-практ. вет. конф. з проблем дрібних тварин: Збірка. Одеса: Фінікс, 2005. С. 12–14.

3. Карпук Е.Г. Нозологический профиль заболеваний у собак с нарушениями в пищеварительной системе. Молодёжь – науке и практике АПК: Матер. 101-й Междунар. науч.-практ. конференции студентов и магистрантов, Витебск, 26–27 мая 2016 г. УЩВАВМ. Витебск, 2016. 396 с.

4. Бендерська К.В. Фармакотерапія гастроентеритів у собак. Матер. X Всеукраїн. наук.-практ. конференції «Перші наукові кроки – 2016»: Зб. наук. праць / за заг. ред. І.М. Бендери, Ю.І. Панцира, В.І. Дуганця. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2016. 454 с.

УДК: 636.2.053.2.083.37

ПЛІКУС Я.М., магістрант

Науковий керівник – **ГОЛОВАХА В.І.**, д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: plikus1995@gmail.com

ПРОФІЛАКТИКА ВНУТРІШНЬОЇ ПАТОЛОГІЇ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ ФЕРМИ *BREDDAIRY* (USA)

Згідно зі спостереженнями, здоров'я стада великої рогатої худоби залежить від закладки фундаменту ферми, правильної заготівлі кормів, правильного поводження персоналу з тваринами. Найголовніше до тварин треба відноситися як до компаньйона, а не як до об'єкта для отримання прибутку.

Ключові слова: профілактика, велика рогата худоба, корови, телята, годівля, кетоз, аліментарна диспепсія.

З давніх часів клініцисти на перше місце ставили профілактичну медицину. Відомий професор М.Я. Мудров теж віддавав належне медицині профілактичній: «Легше профілактикувати хвороби, ніж лікувати їх». Цих же принципів дотримується й ветеринарна медицина [1].

Основою профілактики внутрішніх хвороб тварин є повноцінна годівля, якісні корми і вода, моціон, контроль за станом обміну речовин і здоров'я тварин [2].

Однак, не завжди ці принципи дотримуються на молочно-товарних фермах, що нерідко призводить до передчасного вибракування високопродуктивних тварин.

Маючи досвід стажування на МТФ в США, хочу поділитися організацією профілактичних заходів на МТФ.

Мета роботи – вивчити методику профілактики внутрішніх хвороб у великої рогатої худоби в умовах ферми BredDairy (США).

Хороший лікар той, який не лікує, а профілактує. Протягом усього життя з твариною стаються різні зміни як фізіологічні, так і патологічні. Тому хочу поділитись враженнями про профілактику внутрішніх хвороб великої рогатої худоби в умовах молочної ферми BredDairy, яка знаходиться в штаті Мінесота, США.

На фермі 250 голів великої рогатої худоби, з них 120 – дійне стадо, 100 гол. телиці 3–18 місячного віку і 30 телят до 3 місяців. Тварини утримуються у двох